

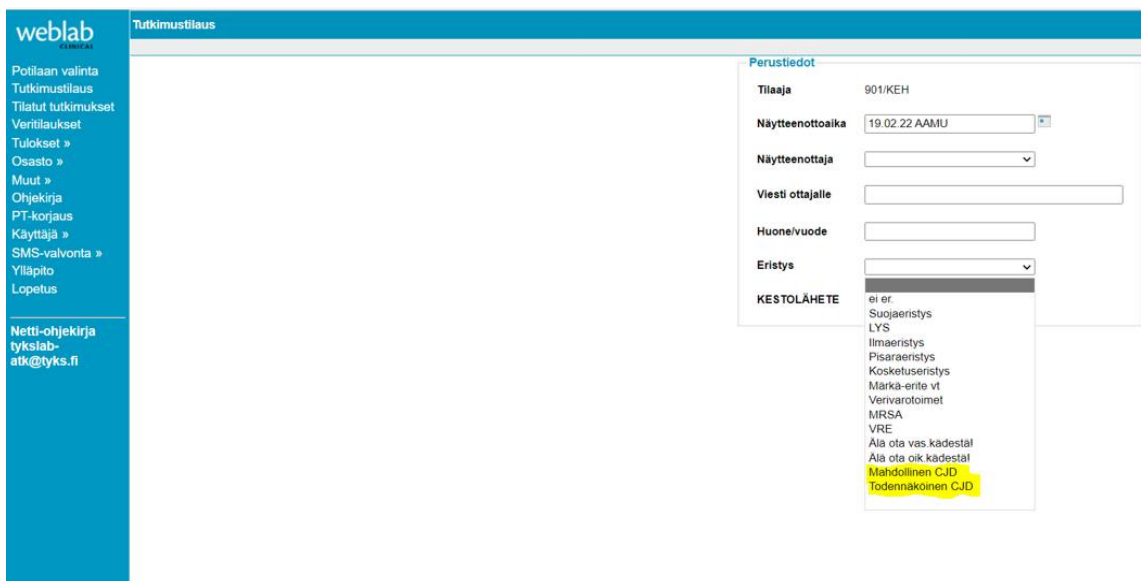
Creutzfeldt-Jakobin-tautiepäilyiltä (CJD) otettavien Kliinisen kemian ja - mikrobiologian näytteiden pyyntö- ja lähetyskäytäntö

Taustatietoja

Laboratoriot noudattavat CJD potilaiden näytteiden käsittelyssä ja analysoinnissa WHO:n ohjeistusta (Communicable Disease Surveillance and Control), jossa CJD- potilaan kudokset ja eritteet on jaoteltu kolmeen riskiluokkaan tartuttavuuden mukaan (suuri, vähäinen ja ei todettua riskiä). Veri-, virtsa- ja eritenäytteisiin ei liity tartuntavaaraa ja ne voidaan käsitellä ja analysoida laboratoriossa normaalisti. Likvori on vähäisen tartuntariskin kudosneste. Likvorinäytettä käsitellään laboratoriossa varotoimin.

Eristystiedon tallennus

Mikäli kyseessä on CJD epäily, laboratoriotutkimuspyyntöjä tehtäessä Weblab Clinical tutkimustilausohjelmassa potilaan perustiedot-osioon tulee "eristystiedot" valikosta valita vaihtoehtoista joko "**mahdollinen**" tai "**todennäköinen** CJD epäily", jotta laboratorioissa osataan käsitellä näytettä turvallisesti. CJD epäilyn yhteydessä likvorista tehtäviä Kliinisen kemian ja Kliinisen mikrobiologian tutkimuksia ei saa tilata ilman edellä mainitun eristystiedon tallentamista.

The screenshot shows the Weblab Clinical interface for entering patient information. The 'Perustiedot' section includes fields for 'Tilaja' (901/KEH), 'Näytteenottoaika' (19.02.22 AAMU), 'Näytteenottaja', 'Viesti ottajalle', 'Huone/vuode', and 'Eristys'. The 'Eristys' dropdown menu is open, displaying a list of isolation options. The option 'Mahdollinen CJD' is highlighted in yellow.

Likvorista tehtävät Kliinisen kemian laboratoriotutkimukset

Jos CJD diagnoosi on mahdollinen, Kliinisen kemian tutkimukset likvorista (Li-Solut, 2655; Li-Gluk, 1470; Li-Laktaat, 2186 ja Li-Prot, 2514) tehdään turvatoimin. Solulaskenta likvorista tehdään ainoastaan automaattisella solulaskijalla (ei käsin tehtävää solujen kammiolaskentaa). Edellä mainittujen tutkimusten lisäksi ei tule pyytää muita likvorista tehtäviä Kliinisen kemian tutkimuksia ennen kuin CJD on poissuljettu.

Likvorista tehtävät mikrobiologiset tutkimukset

Jos CJD diagnoosi on mahdollinen, likvorinäytteestä voidaan tehdä mikrobiologisia analyysyjä. Näytekäsitely ja analysointi suoritetaan Kliinisen mikrobiologian laboratoriossa erillisen toimintaohjeen mukaan.

Jos CJD diagnoosi on todennäköinen, likvorinäytettä ei tutkita ennen diagnostisten testitulosten valmistumista. Näyte pakastetaan, mikäli pakastettu näyte soveltuu analysointiin. Hoitavan yksikön tulee ilmoittaa laboratorioihin (päivystyslaboratorio puh. 02 313 1930, Kliinisen mikrobiologian näytteiden vastaanotto puh 02 313 2671/ 046 922 1330) CJD:n diagnostisten testien tuloksista. Jos diagnoosi on varmentunut, likvorinäyte hävitetään. Mikäli CJD diagnoosi saadaan pois suljettua, likvorinäytteestä voidaan tehdä lisätutkimuksia normaaliin tapaan. Mikäli hoitava yksikkö ei ilmoita diagnostisista tuloksista, näyte hävitetään neljän viikon kuluttua.

Muista kuin likvor- ja verinäytteistä tehtävät tutkimukset

Kliinisen kemian ja Kliinisen mikrobiologian laboratorioissa ei tutkita korkean riskin näytteitä (aivot, selkäydin, silmä). Maksa, munuainen, keuhkot, imusolmukkeet ja istukka luokitellaan matalan riskin näytteisiin. Näiden näytteiden analysoinneista (esim. PCR testit tai bakteeriviljelyt biopsioista) neuvotellaan erikseen Kliinisen mikrobiologian laboratorion kanssa ennen näytteiden ottoa.

Näyteputkiin laitetaan CJD merkintä, suljetaan huolella, laitetaan kaksinkertaiseen salpapussiin ja pussin päälle laitetaan selvästi näkyvä merkintä CJD. **Näytteitä EI saa lähettää PUTKIPOSTILLA.**

Tiedustelut

Päivystyslaboratorio puh. 02 313 1930,

Kliinisen mikrobiologian näytteiden vastaanotto puh 02 3132671/ 046 9221330

Tytti Vuorinen
Ylilääkäri
Kliininen mikrobiologia
Tyks laboratoriotuimialue

Anna Linko-Parvinen
Ma. Ylilääkäri
Kliininen kemia
Tyks laboratoriotuimialue